

administrativt at indrette Præstestøningsforholdene paa den Maade, som den ønskes, og da kunne vi fra vor Side skyde en høit Pind efter alle de Reformere og Forandringer med Hensyn til dette Forhold, som vi saa længe have kæmpet for. Nei, den Overenskomst, som dengang blev truffen, bør man ikke gaa bort fra, og selv om den høitærede Minister siger: Ja, men de Herrer kunne jo dog ikke opnaa, hvad de ønske, ved at stemme derimod, — saa kunne vi dog ikke sige Andet dertil, end at den høitærede Minister jo heller ikke faar Lov til at gaa videre paa sin Vej, end han hidtil har kunnet gaa. Den samme Bestræbelse møde vi ogsaa med Hensyn til Tilskudet til Universitetet. De høitærede Ministre have jo stadig det ene Aar efter det andet kæmpet for et større Tilskud til Universitetet, medens de dog have fundet sig i det mindre Tilskud, men iaar meddelede vi den høitærede Kultusminister os, at dette Spørgsmaal ikke vil være afluttet med den Afstemning, som her falder. Den høitærede Ministers forandrede Stilling ligger altsaa deri, at han siger, at han ikke vil finde sig i dette. Hvad han nu vil gjøre, veed jeg ikke, men han har sagt, at han ikke vil finde sig i, at Universitetets Tilskud bestyres til de sædvanlige 50,000 Kr., om hvilke der nu gennem flere Aar har foreligget en Overenskomst. Det Samme finder Sted paa de lærde Skolers Omraade, og noget Egnende hørte vi ogsaa med Hensyn til Theatret. Med Hensyn til Theatret hørte vi den høitærede Ministers udtale, at de Summer, som ere opførte paa Theatrets Budget, vel ikke vare kalkulatoriske, men at de dog skulde behandles paa samme Maade, som om de vare det, saa at Ministeren ikke vilde forlange Tilskud dertil. Overfor disse Bestræbelser fra den høitærede Ministers Side mener jeg, at der fra Folkethingets Side ikke er Andet at gjøre end at sætte en bestemt Modstand derimod. For os, som ønske Fremskridt, er Tiden maaske ikke til at avancere; men, hvad jeg dog endnu tror, at vi ere istand til, er at holde Stand overfor en reaktionær Regjerings Bestræbelser efter at avancere. Der fremkom fra den høitærede Ministers Side en lille Bemærkning, som jeg ikke kan unblade at frembrage. Den høitærede Minister udtalte nemlig sin levende Interesse for, at der maatte blive ansat en saft Docent i Geografi, idet han fremhævede denne Videnskabs Betydning. Jeg skal være den Sidste til at underkjende Geografisens Betydning som Videnskab, og den eneste Aarsag, hvorfor jeg ligesom ogsaa, saavidt mig bekjendt, de øvrige Medlemmer af Udvalgets Flertal have været imod denne Bevilling, er, fordi Universitetets Forhold og specielt dets Støningsforhold for Diebliffet ere under Overveielse i andre Udvalg. Naar imidlertid den høitærede Minister har udtalt sig paa denne Maade om Geografien, saa kan jeg dog ikke Andet end henvende Opmærksomheden paa, hvorledes han selv i

sit Forslag angaaende Universitetets Støningsforhold har stillet sig med Hensyn til en Docent eller Professorpost i Geografi. Der findes ikke nogen saadan i hans Udkast, og i den Betænkning fra Universitetet, som Ministeren har ladet ledsage sit Udkast, udtaler Universitetet eller rettere den Komite, som taler paa Universitetets Vegne i denne Sag, at Geografien ikke kan betragtes som nogen Videnskab. Den høitærede Minister maa altsaa have forandret sin Mening i saa Henseende, siden han i Henhold til denne Betænkning og de Indstillinger, som ere komne fra Universitetet, har udelukket Geografien fra de ordinære Professorater. — Der findes i Betænkningen omtalt et Samraad, som har fundet Sted med Ministeren angaaende Bortleie af visse mindre Jordlodder under Sorø Akademi. Jeg har om denne Sag modtaget detaillerede Oplysninger, efter hvilke jeg vil tillade mig at give det høie Thing en Fremstilling af dette Forhold, som vistnok forjener nærmere Paaagtelse. Jeg skal ikke gaa dybt i Detaillerne, men holde mig til Hovedtrækkene deri. Der findes i umiddelbar Nærhed af Sorø Kjøbstad en Snæs Jordlodder, som tilhøre Akademiet. De ere paa en 6—8 Edr. Land og bortleies. De bortleies i Almindelighed paa 6 Aar, det er den hidtilværende Praxis, men det er efterhaanden blevet Skik og Brug, at den, der har faaet disse Lodder tilleie, uden videre faar Ret til at beholde dem til den samme Leie, han oprindelig har kontraheret om, og denne Ret betragtes som saa sikker, at man bygger Huse paa disse Lodder; ja der findes endogaa en Lod, paa hvilken der er anlagt et kostbart Handelsgartneri. Endvidere afhændes Lodder til Andre, d. v. s. Retten eller den forventede Ret afhændes til Andre og stundom til meget høie Priser. Der findes Tilfælde, efter hvad der er oplyst for mig, hvor der for en Jordlod paa 6 Edr. Land er givet 90 Kr. om Aaret eller 15 Kr. om Aaret pr. E. Land i Afstaafessum. For en anden Jordlod paa 7 Edr. Land gives ikke mindre end 200 Kr. om Aaret i Betaling for Fremleie. Der findes ogsaa Tilfælde, for hvis Afstaelse der er betalt betydelige Summer engang for alle. Aarsagen til, at der kan opnaas saa store Summer, er, at Sorø Akademi er omgivet af Skov og Sø. Der findes ikke mere end 5 eller 6 private Jordlodder, som staa til Disposition for Byens Borgere, der altsaa ere henviste til de Jordlodder, Akademiet har. Der har ikke været anden Maade at erhverve disse Jordlodder paa end enten som sagt at affinde sig med den forrige Leier om at overtage hans Leiemaal imod at betale ham en aarlig Afgift og saa faae Akademiets Stadsfæstelse paa hans tidligere Betingelser, eller ogsaa at betale ham en Affindessum engang for alle, eller endelig at vente, indtil der bliver Jordlodder ledige ved Dødsfald. Naar dette er fæstet, har man hidtil pleiet at holde